

Ужгородський національний університет

Матеріальна культура населення Карпатського регіону XIX – початку XXI ст.

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни у кредитах	3,5
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра археології, етнології та культурології
Інформаційне забезпечення	Мультимедійний проєктор для презентацій, ноутбук.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Екзамен

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета курсу – комплексне вивчення та узагальнення традиційної матеріальної культури населення Карпатського регіону XIX – початку XXI ст., визначення типології, поняття, еволюції та стану збереженості традиційної матеріальної культури, характерних ознак та рис господарських занять, транспорту та шляхів сполучення, народного житла, одягу, ремесел та промислів, народної кухні.

Завдання курсу: на основі наукових праць провідних вітчизняних і зарубіжних істориків надати ґрунтовні знання про традиційну матеріальну культуру населення Карпатського регіону, її загальнокарпатські, загальноукраїнські та регіональні (локальні) особливості; ознайомити студентів з наявною літературною базою з досліджуваної тематики; акцентувати увагу на розмаїтті всіх видів матеріальної культури різних етнографічних регіонів та етнографічних груп; прищепити любов до народної культури предків; поглибити навички самостійної роботи з науковим дослідницьким матеріалом; проаналізувати способи презентації власних наукових результатів досліджень у науковому середовищі.

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

- *загальні*: здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань; здатність до опанування загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності та загальнолюдських цінностей; здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень; здатність працювати у міжнародному науковому середовищі; здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою. Здатність до ефективної комунікації з представниками різних цільових аудиторій, використовуючи відповідну лексику, методи та прийоми; здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації; здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у ЗВО; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній

системі знань про розвиток суспільства, розуміти значення вивчення історії та археології для розвитку та євроінтеграції нашої держави.

- *спеціальні (фахові, предметні)*: здатність до опанування глибокими знаннями в галузі історії та археології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері історії та археології, оволодіння комплексним, системним, проблемно-історичним підходами та етнологічними методами дослідження, термінологією з досліджуваного наукового напрямку; здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру у галузі історії та археології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі історії та археології; здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами; здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі історії та археології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері історії та археології; здатність самостійно виконувати повний цикл сучасного археологічного/ етнографічного дослідження з урахуванням соціальної ваги пам'яткоохоронної складової такого дослідження; здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності; здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності; здатність здійснювати наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів.

Стислий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Тема 1. Основні галузі господарства і заняття населення.

Тема 2. Привласнювальні форми господарства.

Тема 2. Транспорт та шляхи сполучення.

Тема 3. Традиційне народне будівництво.

Тема 4. Народний одяг.

Тема 5. Традиції народного харчування.

Тема 6. Розвиток гончарства.

Тема 7. Особливості ткацтва та вишивки.

Тема 8. Художня обробка дерева, металу та шкіри.

Тема 9. Ковальство як традиційне ремесло.

Тема 10. Вироби з бісеру та ювелірні прикраси.

Тема 11. Розвиток писанкарства.